

شناسنامه

عنوان:

**نگاهی به عملکرد شورای نگهبان
به ضمیمه جدول اسامی اعضای شورای نگهبان از ابتدا تاکنون**

تألیف:

سید محمد حسین بیغمبری

نظارت و بازبینی:

سید محمد هادی راجی

معاونت پژوهشی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۹۴،۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۴/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

پیوست شماره (۱): اسامی اعضای شورای نگهبان، از ابتدا تاکنون

طبق اصل ۹۱ قانون اساسی «به منظور پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از نظر عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با آنها، شورایی به نام شورای نگهبان با ترکیب زیر تشکیل می شود: ۱- شش نفر از فقهای عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسائل روز. انتخاب این عده با مقام رهبری است. ۲- شش نفر حقوقدان، در رشته های مختلف حقوقی، از میان حقوقدانان مسلمانی که بوسیله رئیس قوه قضائیه به مجلس شورای اسلامی معرفی می شوند و با رأی مجلس انتخاب می گردند.» همچنین بر اساس اصل ۹۲ قانون اساسی «اعضای شورای نگهبان برای مدت شش سال انتخاب می شوند، ولی در نخستین دوره پس از گذشتن سه سال، نیمی از اعضای هر گروه به قید قرعه تغییر می یابند و اعضای تازه ای به جای آنها انتخاب می شوند.» بر این اساس، بعد از تشکیل نخستین دوره شورای نگهبان در ۲۶ تیرماه سال ۱۳۵۹، نیمی از اعضای شورای نگهبان در سال ۱۳۶۲ تغییر یافتند. بنابراین هر چند عضویت همه اعضا ۶ ساله می باشد، اما نیمی از ترکیب شورای نگهبان (سه فقیه و سه حقوقدان) هر سه سال یکبار تغییر می نمایند. با توجه به فرایند مذکور، جهت مشخص شدن دقیق مدت و تاریخ عضویت اعضا، باید دو مبدأ را در نظر گرفت. عضویت گروه اول از ۱۳۵۹/۴/۲۶ آغاز شده و در ادوار ۶ ساله ادامه یافته است. عضویت اعضای گروه دوم از ۱۳۵۹/۴/۲۶ شروع شده و پس از گذشتن سه سال در ۱۳۶۲/۴/۲۶ خاتمه یافته است و اعضای جدیدی به جای ایشان به عضویت شورا درآمده اند که در ادوار ۶ ساله تغییر می کنند. قابل ذکر است که بر اساس اصل ۹۲ قانون اساسی، اعضای که عضویت آنها در سال ۱۳۶۲ به پایان می رسید (سه فقیه و سه حقوقدان) و در نتیجه در گروه دوم قرار می گرفتند، به قید قرعه مشخص شدند. با توجه به توضیحات فوق، همانطور که در جدول زیر مشاهده می شود، دوره عضویت اعضای گروه نخست، در سال های ۱۳۵۹، ۱۳۶۵، ۱۳۷۱، ۱۳۷۷، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۹ آغاز شده و دوره اخیر آن تا ۱۳۹۵ ادامه دارد. ولی دوره اعضای گروه دوم در سال های ۱۳۵۹، ۱۳۶۲، ۱۳۶۸، ۱۳۷۴، ۱۳۸۰، ۱۳۸۶ و ۱۳۹۲ شروع شده و دوره اخیر آن تا سال ۱۳۹۸ ادامه خواهد داشت.

در جدول زیر با توجه به دو گروه مذکور، اسامی اعضای شورای نگهبان با تفکیک میان فقها و حقوقدانان، ذکر شده و تغییراتی که أحياناً در هر دوره به دلایلی از قبیل فوت، استعفا یا انتصاب به سایر مقامات، در اعضا رخ داده، نیز بیان شده است.

گروه دوم			گروه اول		
توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت
<p>*آیت‌الله رضوانی، ربانی شیرازی و صاعنی در اسفند سال ۱۳۵۸ توسط امام خمینی(ره) به عضویت شورای نگهبان منصوب شدند.</p> <p>**آیت‌الله ربانی شیرازی در فروردین سال ۱۳۶۰ از سوی گروهک فرقان، ترور شد که این امر منجر به شهادت ایشان نشد. وی در ۲۱ بهمن سال ۱۳۶۰ در تصادفی مشکوک به دیار باقی شتافت. آیت‌الله مهدوی‌کنی که تا بهمن سال ۱۳۵۹ عضو شورا بودند، با حکم امام خمینی(ره) در ۲۱ اسفند سال ۱۳۶۰ جانشین ایشان در شورای نگهبان شدند.</p> <p>***آیت‌الله صاعنی در ۱۹ دی‌ماه سال ۱۳۶۱ استعفا دادند و در ۲۸ دی‌ماه، آیت‌الله ربانی املشی توسط امام خمینی(ره) به عضویت شورا منصوب شدند.</p> <p>لازم به ذکر است که با توجه به اصل ۹۲ قانون اساسی مبنی بر اتمام عضویت ۳ فقیه پس از گذشت سه سال از تشکیل شورای نگهبان، در سال ۱۳۶۲ قرعه‌کشی انجام شد و عضویت آیت‌الله رضوانی، مهدوی‌کنی و ربانی املشی در ۱۳۶۲/۴/۲۵ به پایان رسید.</p>	<p>فقیها:</p> <p>۱- آیت‌الله غلامرضا رضوانی*</p> <p>۲- آیت‌الله عبدالرحیم ربانی شیرازی، آیت‌الله محمدرضا مهدوی‌کنی**</p> <p>۳- آیت‌الله یوسف صاعنی، آیت‌الله محمدمهدی ربانی املشی***</p>	<p>۱۳۵۹/۴/۲۶- ۱۳۶۲/۴/۲۵</p>	<p>آیت‌الله جنتی، صافی گلپایگانی و مهدوی‌کنی در اسفند سال ۱۳۵۸ توسط امام خمینی(ره) به عضویت شورا منصوب شدند. آیت‌الله مهدوی‌کنی در شهریور سال ۱۳۵۹ به عنوان وزیر کشور در کابینه شهید رجائی از مجلس رأی اعتماد گرفتند ولی همزمان عضو شورا نیز بودند، تا اینکه در ۱۲ بهمن ۱۳۵۹ آیت‌الله خزعلی توسط امام خمینی(ره) به عضویت شورای نگهبان منصوب شدند. قابل ذکر است که بعداً و در پی رحلت آیت‌الله ربانی شیرازی، امام خمینی(ره) در ۲۱ اسفند سال ۱۳۶۰، مجدداً آیت‌الله مهدوی‌کنی را به عضویت شورا نصب کردند.</p>	<p>فقیها:</p> <p>۱- آیت‌الله احمد جنتی</p> <p>۲- آیت‌الله لطف‌الله صافی گلپایگانی</p> <p>۳- آیت‌الله محمدرضا مهدوی‌کنی، آیت‌الله ابوالقاسم خزعلی</p>	<p>۱۳۵۹/۴/۲۶- ۱۳۶۵/۴/۲۵</p>

<p>ر.ک. توضیح جدول سمت راست. لازم به ذکر است که با توجه به اصل ۹۲ قانون اساسی مبنی بر اتمام عضویت ۳ حقوقدان پس از گذشت سه سال از تشکیل شورای نگهبان، در سال ۱۳۶۲ قرعه‌کشی انجام شد و عضویت آقایان مهدی هادوی، محسن هادوی و گودرز افتخار جهرمی در ۱۳۶۲/۴/۲۵ به پایان رسید.</p>	<p>حقوقدانان: ۱- آقای مهدی هادوی ۲- آقای محسن هادوی ۳- آقای گودرز افتخار جهرمی</p>	<p>شورای عالی قضایی ۱۲ نفر را به شرح زیر به مجلس معرفی کرد. در جلسه‌ی ۲۶ تیرماه سال ۱۳۵۹ رأی‌گیری در مجلس انجام شد و از ۱۹۵ رأی، نتایج به شرح زیر اعلام شد: حسین مهرپور ۱۷۹ رأی، محسن هادوی ۱۷۲ رأی، مهدی هادوی ۱۵۱ رأی، گودرز افتخار جهرمی (تعداد رأی در مجلس اعلام نشد)، علی آزاد ۱۴۰ رأی، محمد صالحی ۷۶ رأی، سید جلال‌الدین مدنی کرمانی ۷۴ رأی، سید حسن مرتضوی ۴۷ رأی، سید هاشم طباطبائی ۳۸ رأی، محمدجعفر جعفری لنگرودی ۱۵ رأی (البته وی پیش از رأی‌گیری انصراف خود را به مجلس اعلام کرده بود)، حسین حجتی ۱۰ رأی و محمود فهیمی ۴ رأی.</p> <p>با توجه به اینکه حد نصاب برای انتخاب حقوقدان شورای نگهبان در آن زمان اکثریت مطلق حاضران بود، ۵ نفر رأی لازم را کسب کردند و برای انتخاب نفر ششم در همان روز رأی‌گیری مجدد از افراد باقی‌مانده انجام شد. از ۱۸۲ رأی مأخوذه، آقای صالحی ۱۳۲ رأی، آقای مدنی ۲۷ رأی، آقای مرتضوی ۷ رأی، آقای جعفری لنگرودی یک رأی کسب کردند و در نتیجه، آقای صالحی به عنوان نفر ششم انتخاب شدند.</p>	<p>حقوقدانان: ۱- آقای حسین مهرپور ۲- آقای علی آزاد ۳- آقای محمد صالحی</p>	
--	---	---	--	--

گروه دوم			گروه اول		
توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت
آیت‌الله محمدی گیلانی، امامی کاشانی و مؤمن قمی در تیرماه سال ۱۳۶۲ توسط امام خمینی(ره) به عضویت شورای نگهبان منصوب شدند.	فقها: ۱- آیت‌الله محمد محمدی گیلانی ۲- آیت‌الله محمد امامی کاشانی ۳- آیت‌الله محمد مؤمن قمی		* آیت‌الله جنتی، صافی گلپایگانی و خزعلی خردادماه سال ۱۳۶۵ مجدداً توسط امام خمینی(ره) به عضویت در شورای نگهبان منصوب شدند. ** آیت‌الله صافی گلپایگانی در سال ۱۳۶۷ استعفا دادند و در ۴ تیرماه سال ۱۳۶۷ آیت‌الله یزدی به جای ایشان توسط امام خمینی(ره) منصوب شدند. در ۲۴ مرداد ۱۳۶۸ مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای، آیت‌الله یزدی را به ریاست قوه قضائیه منصوب کردند و آیت‌الله رضوانی را به عنوان جایگزین آیت‌الله یزدی در شورای نگهبان برگزیدند.	فقها: ۱- آیت‌الله جنتی * ۲- آیت‌الله لطف‌الله صافی گلپایگانی، آیت‌الله محمد یزدی، آیت‌الله غلامرضا رضوانی * ۳- آیت‌الله ابوالقاسم خزعلی	
شورای عالی قضایی ۹ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۳۰ تیرماه سال ۱۳۶۲، نتایج زیر به دست آمد: خسرو بیژنی ۱۳۷ رأی، حسن فاخری ۱۰۶ رأی، سید جلال‌الدین مدنی کرمانی ۷۳ رأی، غلامحسین صادقی قهاری ۵۷ رأی، قاسم پروند ۳۰ رأی، محمود فهیمی ۲۶ رأی، محمد مهدی خاکپور ۲۲ رأی، حسین دادگر ۹ رأی و یوسف ایزدیان (تعداد رأی اعلام نشد)	حقوقدانان: ۱- آقای خسرو بیژنی ۲- آقای حسن فاخری ۳- آقای سید جلال‌الدین مدنی کرمانی	-۱۳۶۲/۴/۲۶ ۱۳۶۸/۴/۲۵	شورای عالی قضایی ۸ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۲۲ تیر سال ۱۳۶۵، از مجموع ۲۱۲ رأی، نتایج زیر به دست آمد: حسین مهرپور ۲۰۲ رأی، گودرز افتخار جهرمی ۱۹۴ رأی، محمدرضا علیزاده ۹۷ رأی، محمدعلی هادی ۹۵ رأی، محمود فهیمی ۹ رأی، حسین دادگر ۷ رأی و فتح‌الله یآوری ۴ رأی. آقای سید محمد اصغری نیز پیش از رأی‌گیری، انصراف خود را به مجلس اعلام کرد.	حقوقدانان: ۱- آقای حسین مهرپور ۲- آقای گودرز افتخار جهرمی ۳- آقای محمدرضا علیزاده	-۱۳۶۵/۴/۲۶ ۱۳۷۱/۴/۲۵

گروه دوم			گروه اول		
توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت
<p>* آیت‌الله محمدی گیلانی، امامی کاشانی و مؤمن قمی در تیرماه سال ۱۳۶۸ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند.</p> <p>** آیت‌الله محمدی گیلانی با توجه به قبول سمت در قوه قضائیه در اسفند ۱۳۷۳ از عضویت شورای نگهبان استعفا دادند و آیت‌الله هاشمی شاهرودی توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در همان ماه به جای ایشان منصوب شدند.</p>	<p>فتها:</p> <p>۱- آیت‌الله محمد محمدی گیلانی، آیت‌الله سید محمود هاشمی شاهرودی</p> <p>**</p> <p>۲- آیت‌الله محمد امامی کاشانی *</p> <p>۳- آیت‌الله محمد مؤمن قمی</p>	<p>۱۳۶۸/۴/۲۶ - ۱۳۷۴/۴/۲۵</p>	<p>آیت‌الله جنتی، رضوانی و خزعلی در تیرماه سال ۱۳۷۱ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند.</p>	<p>فتها:</p> <p>۱- آیت‌الله احمد جنتی</p> <p>۲- آیت‌الله غلامرضا رضوانی</p> <p>۳- آیت‌الله ابوالقاسم خزعلی</p>	<p>۱۳۷۱/۴/۲۶ - ۱۳۷۷/۴/۲۵</p>
<p>شورای عالی قضایی ۶ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۲۵ تیر سال ۱۳۶۸ از مجموع ۱۸۶ رأی، نتایج زیر کسب شد: حسن حبیبی ۱۸۶ رأی، احمد علیزاده ۱۱۴ رأی و حسن فاخری ۱۱۲ رأی و تعداد آرای آقایان حسین شایگان، محمود فهیمی و حسین دادگر در مجلس اعلام نشد.</p>	<p>حقوقدانان:</p> <p>۱- آقای حسن حبیبی</p> <p>۲- آقای احمد علیزاده</p> <p>۳- آقای حسن فاخری</p>	<p>۱۳۶۸/۴/۲۶ - ۱۳۷۴/۴/۲۵</p>	<p>رئیس قوه قضائیه ۶ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری جلسه ۳ تیر سال ۱۳۷۱ از مجموع ۲۰۹ رأی نتایج زیر حاصل شد: محمدرضا علیزاده ۱۶۳ رأی، خسرو بیزنی ۱۰۶ رأی، محمدرضا عباسی‌فرد ۱۰۵ رأی و تعداد آرای آقایان علی‌آباد، جلال‌الدین مدنی کرمانی و محمود فهیمی در مجلس اعلام نشد.</p>	<p>حقوقدانان:</p> <p>۱- آقای محمدرضا علیزاده</p> <p>۲- آقای خسرو بیزنی</p> <p>۳- حجت‌الاسلام آقای محمدرضا عباسی‌فرد</p>	<p>۱۳۷۱/۴/۲۶ - ۱۳۷۷/۴/۲۵</p>

گروه اول

گروه دوم

تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	اسامی اعضا	توضیحات	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	اسامی اعضا	توضیحات
۱۳۷۷/۴/۲۶ - ۱۳۸۳/۴/۲۵	۱- آیت‌الله احمد جنتی * ۲- آیت‌الله غلامرضا رضوانی ۳- آیت‌الله ابوالقاسم خزعلی، آیت‌الله سید حسن طاهری خرم‌آبادی، آیت‌الله محمدحسن قدیری*	* آیت‌الله جنتی، رضوانی و خزعلی در تیرماه سال ۱۳۷۷ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند. * آیت‌الله خزعلی در مرداد سال ۱۳۷۸ از عضویت در شورای نگهبان استعفا دادند و به جای ایشان آیت‌الله طاهری خرم‌آبادی، توسط مقام معظم رهبری به عضویت شورا درآمدند. ایشان نیز در سال ۱۳۸۰ استعفا دادند و مقام معظم رهبری، آیت‌الله قدیری را به جای ایشان نصب کردند.	۱۳۷۴/۴/۲۶ - ۱۳۸۰/۴/۲۵	فقها: ۱- آیت‌الله سید محمود هاشمی شاهرودی، آیت‌الله محمد یزدی * ۲- آیت‌الله محمد امامی کاشانی، آیت‌الله رضا استادی * ۳- آیت‌الله مؤمن قمی *	* آیت‌الله هاشمی شاهرودی، امامی کاشانی و مؤمن قمی در تیرماه سال ۱۳۷۴ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند. * مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در سال ۱۳۷۸ آیت‌الله هاشمی شاهرودی را به ریاست قوه قضائیه و آیت‌الله یزدی را به عنوان جایگزین ایشان در شورای نگهبان منصوب کردند. * آیت‌الله امامی کاشانی در مرداد سال ۱۳۷۸ استعفا دادند و آیت‌الله استادی توسط مقام معظم رهبری به عضویت شورا منصوب شدند.

<p>* ۶ نفر توسط رئیس قوه قضائیه به مجلس معرفی شدند که در رأی‌گیری ۲۱ تیرماه سال ۱۳۷۴ از مجموع ۲۰۲ رأی، نتایج به شرح زیر اعلام شد: احمد علیزاده ۱۹۰ رأی، حسن حبیبی ۱۶۸ رأی، سید رضا زواره‌ای ۱۱۳ رأی، گودرز افتخار جهرمی ۶۳ رأی، حسین مهرپور ۵۹ رأی و حسن فاخری ۳۸ رأی.</p> <p>** آقای زواره‌ای در تابستان سال ۱۳۷۵ به دلیل کاندیداتوری در انتخابات ریاست جمهوری استعفا دادند. دو نفر توسط رئیس قوه قضائیه به مجلس معرفی شدند که یک نفر از آنان قبل از رأی‌گیری در مجلس انصراف داد (آقای اسماعیل فردوسی‌پور) و آقای علی آزاد در ۳ تیرماه ۱۳۷۶ با کسب ۱۷۰ رأی از مجموع ۲۰۹ رأی به عنوان جایگزین ایشان انتخاب شدند.</p>	<p>حقوقدانان: ۱- آقای احمد علیزاده* ۲- آقای حسن حبیبی ۳- آقای سید رضا زواره‌ای، آقای علی آزاد**</p>	<p>رئیس قوه قضائیه ۸ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری روز ۱۷ تیر سال ۱۳۷۷ از مجموع ۲۰۴ رأی، نتایج زیر حاصل شد:</p> <p>محمدرضا علیزاده ۱۸۶ رأی، محمدرضا عباسی فرد ۱۸۵ رأی، سید رضا زواره‌ای ۱۱۳ رأی، حسن فاخری ۶۵ رأی و عزت‌الله یوسفیان ملا ۵۷ رأی و تعداد آرای آقایان نصیری سوادکوهی، احمد میرزایی و مهریار در مجلس اعلام نشد.</p> <p>* آقای عباسی فرد در مرداد سال ۱۳۸۲ جهت کاندیداتوری برای مجلس هفتم استعفا دادند. بعد از استعفای آقای عباسی فرد، رئیس قوه قضائیه دوبار و هر دفعه دو نفر را به مجلس معرفی کرد ولی مجلس به هیچ‌کدام رأی نداد:</p> <p>در ۲۱ آبان‌ماه سال ۱۳۸۲ از مجموع ۱۹۹ رأی، نتایج زیر به‌دست آمد: سید فضل‌الله موسوی ۹۰ رأی، غلامحسین الهام ۴ رأی، آراء سفید (۸۳) رأی و (۲۲) برگ رأی هم آراء متفرقه.</p> <p>در ۳ دی‌ماه سال ۱۳۸۲ از مجموع ۱۸۴ رأی، نتایج زیر حاصل شد: محمدهادی صادقی ۷۶ رأی، فیروز اصلانی ۵ رأی و آراء سفید و متفرقه ۱۰۳ رأی. قابل ذکر است که آقای سید فضل‌الله موسوی نیز در این دفعه مجدداً به مجلس معرفی شده بود، ولی با توجه به اینکه ایشان قبلاً هم معرفی شده و انتخاب نشده‌اند، هیأت رئیسه مجلس نام ایشان را اعلام وصول نکرد.</p>	<p>حقوقدانان: ۱- آقای محمدرضا علیزاده* ۲- حجت‌الاسلام آقای محمدرضا عباسی فرد** ۳- آقای سید رضا زواره‌ای</p>	
--	--	---	--	--

گروه دوم			گروه اول		
توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت
مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در تیرماه سال ۱۳۸۰ آیت الله مؤمن و یزدی را مجدداً و آیت‌الله لاریجانی را برای نخستین بار به عضویت در شورا منصوب کردند.	فقها: ۱- آیت‌الله یزدی ۲- آیت‌الله لاریجانی ۳- آیت‌الله مؤمن قمی	۱۳۸۰/۴/۲۶- ۱۳۸۶/۴/۲۵	مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در تیرماه سال ۱۳۸۳ آیت‌الله جنتی و رضوانی را مجدداً و آیت‌الله مدرسی‌یزدی را برای اولین بار به عضویت در شورا منصوب کردند.	فقها: ۱- آیت‌الله جنتی ۲- آیت‌الله رضوانی ۳- آیت‌الله مدرسی‌یزدی	۱۳۸۳/۴/۲۶- ۱۳۸۹/۴/۲۵

	<p>حقوقدانان: ۱- آقای محمدرضا علیزاده ۲- آقای غلامحسین الهام ۳- حجت‌الاسلام آقای عباس کعبی</p>	<p>رئیس قوه قضائیه ۵ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری روز ۷ تیرماه سال ۱۳۸۳ از مجموع ۲۵۸ رأی، نتایج زیر به‌دست آمد: محمدرضا علیزاده ۱۹۵ رأی، غلامحسین الهام ۱۷۴ رأی، عباس کعبی ۱۶۹ رأی، فیروز اسلانی ۷۷ رأی و جمال کریمی رأی ۷۴ رأی.</p>
--	--	---

<p>حقوقدانان: ۱- آقای ایراهیم عزیزی ۲- آقای عباسعلی کدخدایی ۳- آقای محسن اسماعیلی</p>	<p>رئیس قوه قضائیه ۶ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری صبح روز ۱۳ مرداد سال ۱۳۸۰ از مجموع ۲۲۸ رأی، نتایج زیر حاصل شد: ابراهیم عزیزی ۱۵۰ رأی، عباس کریمی ۱۰۴ رأی، حسین میرمحمدصادقی ۶۷ رأی، محسن اسماعیلی ۳۱ رأی، غلامحسین الهام ۲۶ رأی و عباسعلی کدخدایی ۱۶ رأی. با توجه به نصاب اکثریت مطلق آراء، صرفاً یک نفر (آقای عزیزی) موفق به کسب این نصاب شد. رئیس قوه قضائیه دو نفر دیگر (آقایان سید فضل‌الله موسوی و ابوالفضل الموتیان) را هم به مجلس معرفی کرد و در جلسه عصر همان روز در میان ۷ نفر (۵ نفر از فهرست اولیه و دو نفر که جدیداً به مجلس معرفی شدند) رأی‌گیری صورت گرفت ولی نتیجه‌ی آن اعلام نشد. از رئیس قوه قضائیه خواسته شد مجدداً اشخاصی را معرفی کند و وی ۴ نفر را به مجلس معرفی کرد و در رأی‌گیری انجام‌شده، از مجموع ۲۲۵ رأی نتایج زیر به‌دست آمد: عباسعلی کدخدایی ۵۴ رأی، ابوالفضل الموتیان ۵۰ رأی، محسن اسماعیلی ۴۵ رأی، سید فضل‌الله موسوی ۱۴ رأی و آراء سفید ۱۳۲ رأی. با توجه به نتیجه حاصله، هیچ‌یک از معرفی‌شدگان قوه قضائیه حائز اکثریت مطلق آراء نمایندگان نشدند و لذا انتخاب دو حقوقدان بلا تکلیف باقی ماند. از این رو این موضوع (عدم توافق مجلس با قوه قضائیه در زمینه انتخاب حقوقدان شورای نگهبان) در تاریخ ۱۳۸۰/۵/۱۴ به عنوان معضل از جانب مقام معظم رهبری به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد تا مجمع نظر مشورتی خود را به مقام معظم رهبری ارائه دهد. مجمع در ۱۳۸۰/۴/۱۵ تشکیل جلسه داد و دو پیشنهاد را به رهبری ارائه کرد. مقام معظم رهبری نیز در همان روز بر اساس پیشنهادهای مجمع، نظر خود را ابلاغ نمودند. بر این اساس مقرر شد تا زمان بررسی مجدد و اصلاح آیین‌نامه مربوط به انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان^(۱)، در اولین جلسه مجلس شورای اسلامی در مورد اشخاصی که توسط رئیس قوه قضائیه به مجلس معرفی می‌شوند، رأی‌گیری شده و در صورت عدم حصول اکثریت مطلق، مجدداً رأی‌گیری شود و این بار اکثریت نسبی برای انتخاب حقوقدانان ملاک قرار گیرد. رئیس قوه قضائیه همان چهار نفر سابق را مجدداً به مجلس معرفی کرد و در رأی‌گیری ۱۶ مرداد سال ۱۳۸۰ از مجموع ۲۴۱ رأی، نتایج زیر حاصل شد: عباسعلی کدخدایی ۶۴ رأی، محسن اسماعیلی ۶۲ رأی، ابوالفضل الموتیان ۱۷ رأی، سید فضل‌الله موسوی ۱۱ رأی و ۱۶۶ رأی سفید. با توجه به نتیجه رأی‌گیری و عدم حصول اکثریت مطلق آراء در این مرحله، مجدداً رأی‌گیری انجام شد تا حائزین اکثریت نسبی به عنوان حقوقدانان شورای نگهبان مشخص شوند. از مجموع ۲۴۳ رأی، نتایج زیر به‌دست آمد: عباسعلی کدخدایی ۶۷ رأی، محسن اسماعیلی ۶۲ رأی، ابوالفضل الموتیان ۱۳ رأی، سید فضل‌الله موسوی ۴ رأی و آراء سفید ۱۶۲ رأی.</p>
---	---

۱- ماده ۱۲۱ آیین‌نامه مجلس شورای اسلامی که در زمینه نصاب رأی‌گیری در مجلس می‌باشد، در تاریخ ۱۳۸۷/۹/۲۶ اصلاح گردید و نصاب رأی انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان «اکثریت نسبی» در نظر گرفته شد.

گروه اول			گروه دوم			
تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	اسامی اعضا	توضیحات	تاریخ ابتدا و انتها عضویت	اسامی اعضا	توضیحات	
	<p>فقها:</p> <p>۱- آیت‌الله جنتی*</p> <p>۲- آیت‌الله رضوانی،</p> <p>آیت‌الله شب‌زنده‌کار**</p> <p>۳- آیت‌الله مدرسی یزدی</p>	<p>* آیت‌الله جنتی، رضوانی و مدرسی یزدی در تیرماه سال ۱۳۸۹ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند.</p> <p>** آیت‌الله رضوانی در فروردین سال ۱۳۹۲ به دیار باقی شتافتند و لذا مقام معظم رهبری در تیرماه سال ۱۳۹۲ آیت‌الله شب‌زنده‌دار را به عضویت در شورا منصوب کردند.</p>		<p>فقها:</p> <p>۱- آیت‌الله محمد یزدی*</p> <p>۲- آیت‌الله صادق لاریجانی، آیت‌الله هاشمی‌شاهرودی**</p> <p>۳- آیت‌الله مؤمن قمی</p>		<p>* آیت‌الله یزدی، لاریجانی و مؤمن قمی در تیرماه سال ۱۳۸۶ توسط مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند.</p> <p>** مقام معظم رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در مرداد سال ۱۳۸۸ آیت‌الله لاریجانی را به ریاست قوه قضائیه و آیت‌الله هاشمی شاهرودی را به عنوان جایگزین ایشان در شورای نگهبان منصوب کردند.</p>
۱۳۸۹/۴/۲۶ ۱۳۹۵/۴/۲۵	<p>حقوقدانان:</p> <p>۱- آقای محسن اسماعیلی</p> <p>۲- آقای حسینعلی امیری</p> <p>۳- آقای ابراهیم عزیزی، آقای عباسعلی کدخدایی**</p>	<p>رئیس قوه قضائیه ۵ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری روز ۲۷ تیرماه ۱۳۸۹ از مجموع ۲۲۸ رأی، نتایج زیر به‌دست آمد: محمدرضا علیزاده ۲۰۷ رأی، محمد سلیمی ۱۶۲ رأی، سیامک ره‌پیک ۱۱۴ رأی، محمدهادی صادقی ۸۲ رأی و احمد بیگی حبیب‌آبادی ۳۵ رأی.</p>	۱۳۸۶/۴/۲۶ ۱۳۹۲/۴/۲۵	<p>رئیس قوه قضائیه ۶ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۳۱ تیرماه سال ۱۳۸۶ از مجموع ۲۴۹ رأی، نتایج زیر حاصل شد: محسن اسماعیلی ۱۵۹ رأی، حسینعلی امیری ۱۵۰ رأی، ابراهیم عزیزی ۱۲۴ رأی، عباسعلی کدخدایی ۱۱۸ رأی، علی رازینی ۱۰۷ رأی و سید محمدصادق موسوی ۵۴ رأی.</p> <p>با توجه به نتیجه رأی‌گیری، دو نفر (آقایان اسماعیلی و امیری) اکثریت مطلق آراء را کسب کردند و مقرر شد رئیس قوه قضائیه مجدداً اشخاصی را به مجلس معرفی کند. رئیس قوه قضائیه نیز همان چهار نفر باقی‌مانده را برای بار دوم به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۱۶ مردادماه سال ۱۳۸۶ از مجموع ۲۳۶ رأی، نتایج زیر به‌دست آمد: ابراهیم عزیزی ۱۴۴ رأی، علی رازینی ۶۹ رأی، عباسعلی کدخدایی ۱۳ رأی، سید محمدصادق موسوی ۸ رأی و ۲ رأی سفید.</p> <p>* آقای ابراهیم عزیزی در مهرماه سال ۱۳۸۸ به عنوان معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهوری منصوب شد لذا از شورای نگهبان استعفا داد.</p> <p>رئیس قوه قضائیه دو نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی‌گیری ۱۹ آبان سال ۱۳۸۸ از میان مجموع ۲۲۴ رأی، نتایج زیر حاصل شد: عباسعلی کدخدایی ۱۴۱ رأی، احمد بیگی حبیب‌آبادی ۶۵ رأی و آرای باطله و منتنع ۱۸ رأی.</p>		

گروه دوم			گروه اول		
توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت	توضیحات	اسامی اعضا	تاریخ ابتدا و انتهای عضویت
<p>آیت الله یزدی، هاشمی شاهرودی و مؤمن قمی در تیرماه سال ۱۳۹۲ توسط مقام معظم رهبری آیت الله خامنه‌ای مجدداً منصوب شدند.</p>	<p>فقها: ۱- آیت الله محمد یزدی ۲- آیت الله سید محمود هاشمی شاهرودی ۳- آیت الله محمد مؤمن قمی</p>	<p>۱۳۹۲/۴/۲۶- ۱۳۹۸/۴/۲۵</p>			
<p>رئیس قوه قضائیه ۴ نفر را به مجلس معرفی کرد که در رأی گیری ۲۳ تیرماه سال ۱۳۹۲ از مجموع ۲۶۰ رأی، نتایج زیر حاصل شد: محسن اسماعیلی ۲۳۷ رأی، سام سوادکوهی ۱۴۷ رأی، نجات الله ابراهیمیان ۱۳۰ رأی و عباسعلی کدخدایی ۱۲۹ رأی.</p>	<p>حقوقدانان آقایان: ۱- آقای محسن اسماعیلی ۲- آقای سام سوادکوهی ۳- آقای نجات الله ابراهیمیان</p>				

پیوست شماره (۲): هیأت رئیسه شورای نگهبان

بر اساس ماده ۲۳ آئین‌نامه داخلی شورای نگهبان - مصوب ۱۳۷۹ شورای نگهبان - «شورای نگهبان دارای یک دبیر و یک قائم‌مقام از اعضاء شورای نگهبان و یک سخنگو (از اعضاء و یا خارج از اعضاء) خواهد بود که برای مدت یکسال انتخاب می‌گردند.» طبق ماده ۲۴ این آئین‌نامه «انتخاب دبیر و قائم‌مقام و سخنگو با اکثریت مطلق و رأی مخفی است و اگر بار اول اکثریت مطلق حاصل نگردد بین دو نفر که حائز اکثریت بوده‌اند، انتخابات تجدید می‌شود و این بار اکثریت نسبی کافی است و در صورت تساوی آراء بیش از دو نفر در دور اول، دو نفر با قرعه برای بار دوم انتخاب می‌شوند و در صورت تساوی آراء در این دور قرعه حاکم خواهد بود.» در آئین‌نامه‌ی سابق شورا که در سال ۱۳۶۲ به تصویب رسیده بود نیز مقررات مشابهی وجود داشت. البته در آن آئین‌نامه لزوم انتخاب تمامی سمت‌های فوق از میان اعضاء شورای نگهبان تصریح شده بود و حال آنکه طبق آئین‌نامه فعلی می‌توان سخنگو را از خارج از اعضاء شورای نگهبان نیز برگزید.

بر این اساس از ابتدای تشکیل شورای نگهبان تا کنون، هر سال دبیر و قائم‌مقام دبیر شورا با رأی اعضاء شورا انتخاب شده‌اند و هرچند الزامی قانونی وجود نداشته، ولی عملاً یکی از فقها به عنوان دبیر و یکی از حقوقدانان به عنوان قائم‌مقام دبیر شورا برگزیده شده است. در خصوص سخنگوی شورای نگهبان نیز قابل ذکر است که شورای نگهبان پیش از سال ۱۳۸۰ سخنگوی رسمی نداشت و صرفاً در ایام نزدیک به انتخابات، معمولاً هیئت مرکزی نظارت، یک نفر را برای ارائه اطلاعات و اعلام موضع شورای نگهبان معرفی می‌کرد، ولی با این حال فرد مذکور کارکرد سخنگوی شورای نگهبان به معنای کنونی را نداشت. اولین سخنگوی شورا در سال ۱۳۸۰ تعیین شد.

نکته آخر اینکه انتخاب دبیر، قائم‌مقام و سخنگوی شورا همه‌ساله در جلسه‌ای که نزدیک به سالگرد تأسیس شورای نگهبان (۲۶ تیرماه) باشد، انجام می‌شود و البته گاه بنابه اتفاقاتی این امر به تأخیر افتاده است.

در جدول زیر اسامی دبیر، قائم‌مقام دبیر و سخنگوی شورای نگهبان از ابتدای تشکیل

شورا تاکنون قابل ملاحظه است:

دوره فعالیت	سمت و نام‌نام خانوادگی	توضیحات
دبیر		
از ۱۳۵۹/۴/۳۱ تا آبان ۱۳۵۹	آیت‌الله محمدرضا مهدوی کنی	دبیر موقت
آذرماه ۱۳۵۹ تا تیرماه ۱۳۶۷	آیت‌الله لطف‌الله صافی گلپایگانی	
تیرماه ۱۳۶۷ تا تیرماه ۱۳۷۱	آیت‌الله محمد محمدی گیلانی	
تیرماه ۱۳۷۱ تا تیرماه ۱۳۹۴	آیت‌الله احمد جنتی	
قائم مقام		
۱۳۵۹ تا تیرماه ۱۳۶۱	آقای حسین مهرپور	
تیرماه ۱۳۶۱ تا تیرماه ۱۳۶۳	آقای محسن هادوی	
تیرماه ۱۳۶۳ تا تیرماه ۱۳۶۶	آقای حسین مهرپور	
تیرماه ۱۳۶۶ تا تیرماه ۱۳۶۸	آقای خسرو بیژنی	
تیرماه ۱۳۶۸ تا تیرماه ۱۳۷۲	آقای حسین مهرپور	
تیرماه ۱۳۷۲ تا تیرماه ۱۳۸۰	آقای محمدرضا علیزاده	
تیرماه ۱۳۸۰ تا تیرماه ۱۳۸۳	آقای سیدرضا زواره‌ای	
تیرماه ۱۳۸۳ تا تیرماه ۱۳۸۶	آقای عباسعلی کدخدایی	
تیرماه ۱۳۸۶ تا تیرماه ۱۳۹۴	آقای محمدرضا علیزاده	
سخنگو		
۱۳۵۹ تا ۱۳۸۰	—	شورا در این مدت سخنگو نداشت.
۱۳۸۰ تا تیرماه ۱۳۸۲	آقای ابراهیم عزیزی	
تیرماه ۱۳۸۲ تا تیرماه ۱۳۸۴	آقای غلامحسین الهام	
آبان ۱۳۸۴ تا تیر ۱۳۹۲	آقای عباسعلی کدخدایی	آقای کدخدایی در فاصله تیرماه سال ۱۳۸۶ تا آبان سال ۱۳۸۸ عضو شورای نگهبان نبودند، اما به عنوان سخنگوی شورای نگهبان مشغول به فعالیت بودند. این امر با توجه به ماده ۲۳ آئین‌نامه داخلی شورای نگهبان مجاز شمرده شده است.
تیرماه ۱۳۹۲ تا تیرماه ۱۳۹۳	—	شورا در این مدت سخنگو نداشت.
تیرماه ۱۳۹۳ تا تیرماه ۱۳۹۴	آقای نجات‌الله ابراهیمیان	

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نگهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایا فو تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع شوند و از قوانین مخالف با شرع مطرو
قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلو گیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

یزوهشگده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir